

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR REVOLUT BANK UAB GINČO NAGRINĖJIMO**

2023-08-02 Nr. 429-436

Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) prašymą išnagrinėti tarp jo ir *Revolut Bank UAB* (toliau – bankas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2022 m. birželio 7 d. pareiškėjas ir bankas sudarė mokėjimo paslaugų teikimo sutartį, kurios pagrindu pareiškėjui buvo atidaryta mokėjimo sąskaita Nr. (*duomenys neskelbiami*) (toliau – Sąskaita) ir teikiamos kitos mokėjimo paslaugos.

2022 m. gruodžio 10 d. – 2023 m. sausio 27 d. pareiškėjas iš Sąskaitos kriptoturto keityklai *Ramp Swaps Limited*¹ (toliau – Gavėja) atliko dvidešimt mokėjimų, kurių bendra suma 13 556 EUR (toliau – Pavedimai).

2023 m. vasario 11 d. pareiškėjas paprašė banko atšaukti Pavedimus ir teigė, kad buvo apgautas asmens, įtikinusio pareiškėją atsidaryti kriptoturto pinigine, įsigyti kriptoturto ir užsiimti „kripturto kasimu“ (angl. *mining*).

Bankas tą pačią dieną, t. y. 2023 m. vasario 11 d., kreipėsi į Gavėjos finansų įstaigą dėl Pavedimų atšaukimo ir jų sumų gražinimo, tačiau šios finansų įstaigos 2023 m. vasario 13 d. buvo informuotas, kad Pavedimų sumos buvo įskaitytos į pareiškėjo sąskaitą (piniginę) ir pareiškėjas jas panaudojo kriptoturtui įsigyti, todėl Pavedimų atšaukimas ir jų sumų gražinimas yra neįmanomas.

2023 m. vasario 15 d. bankas informavo pareiškėją, kad Pavedimų sumos jam nebus gražintos.

2023 m. kovo 11 d. pareiškėjas pareikalavo banko gražinti jam devyniolikos Pavedimų, kurių bendra vertė 10 916 EUR, (toliau – Ginčijami mokėjimai) sumas. Pareiškėjas paaiškino, kad norėjo investuoti per platformą „*Trust Wallet*“ (toliau – TW platforma) ir atliko šiai platformai Ginčijamus mokėjimus, tačiau iš šios platformos sutartų paslaugų negavo ir jai pervestų lėšų neatgavo.

2023 m. kovo 14 d. bankas pakartotinai informavo pareiškėją, kad Ginčijamų mokėjimų sumų negražins.

Nesutikdamas su banko sprendimu, pareiškėjas kreipėsi į Lietuvos banką dėl kilusio vartojimo ginčo nagrinėjimo. Pareiškėjas reikalavo, kad bankas gražintų jam Ginčijamų mokėjimų sumas.

Kreipimesi pareiškėjas nurodė, kad sudarė sutartį su TW platforma, kurioje jam buvo atidaryta investavimo sąskaita, sumokėjo šiai platformai pradinį mokestį (depozitą), o vėliau TW platformos atstovų paragintas atliko paskesnius mokėjimus šiai platformai, kad galėtų investuoti į naftos ir valiutų prekybą. Pareiškėjo teigimu, TW platforma garantavo, kad su kiekvienu atliktu mokėjimu pareiškėjas uždirbs 10 proc. tokio mokėjimo siekiantį pelną. Laikui bėgant, pareiškėjas teigė supratęs, kad TW platforma galbūt vykdo fiktyvią veiklą, todėl paprašė gražinti lėšas, kurias jai buvo pervedęs, tačiau platforma pareiškėjui šių lėšų negražino ir sutartų paslaugų nesuteikė.

Atsiliepime bankas nurodė nesutinkantis su pareiškėjo reikalavimu. Bankas teigė tinkamai įvykdęs pareiškėjo autorizuotus Ginčijamus mokėjimus ir dėjęs pastangas atšaukti jų vykdymą, tačiau to padaryti nepavyko dėl ne nuo banko priklausančių aplinkybių.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų

¹ <https://register.fca.org.uk/s/firm?id=0014G00002WMgzmQAD>

rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Ginčas kilo dėl banko atsisakymo grąžinti pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų sumas (iš viso 10 916 EUR) pagrįstumo.

Ginčo šalis sieja sutartiniai mokėjimo paslaugų teikimo santykiai. Mokėjimo paslaugų teikėjų veiklą, mokėjimo paslaugų teikimą, mokėjimo operacijų autorizavimą ir vykdymą, mokėjimo paslaugų vartotojų ir mokėjimo paslaugų teikėjų teises ir pareigas, susijusias su mokėjimo paslaugomis, kai mokėjimo paslaugų teikimas yra verslas, reglamentuoja Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymas.

Tarp šalių nėra ginčo dėl Ginčijamų mokėjimų autorizuotumo, todėl šių mokėjimų autorizavimo aplinkybės toliau sprendime nebus plačiau analizuojamos, laikant Ginčijamus mokėjimus autorizuotais.

Savo reikalavimą bankui grąžinti Ginčijamų mokėjimų sumas pareiškėjas grindė tuo, kad iš trečiosios šalies, t. y. TW platformos, negavo sutartų paslaugų, neatgavo jai pervestų lėšų ir galimai buvo jos apgautas.

Siekiant išspręsti šalių ginčą ir įvertinti pareiškėjo reikalavimo bankui pagrįstumą, Lietuvos banko nuomone, būtina nustatyti, ar bankas turėjo (turi) pareigą grąžinti pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų sumas.

Vertinant banko atsisakymo tenkinti pareiškėjo reikalavimą pagrįstumą, svarbu pažymėti, kad mokėtojo inicijuotos ir autorizuotos mokėjimo operacijos tinkamo įvykdymo atveju Mokėjimų įstatymas nenustato mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjui (nagrinėjamu atveju – bankui) pareigos grąžinti mokėtojui šios mokėjimo operacijos sumą.

Vadovaujantis Mokėjimų įstatymo 50 straipsnio 1 ir 5 dalimis, mokėjimo nurodymas vykdyti mokėjimo operaciją laikomas tinkamai įvykdytu unikaliu identifikatoriumi nurodyto lėšų gavėjo ir (arba) jo mokėjimo sąskaitos atžvilgiu. Iš bylos duomenų matyti, kad pareiškėjas pateikė bankui mokėjimo nurodymus įvykdyti Ginčijamus mokėjimus Gavėjai, o ne TW platformai, ir bankas šiuos nurodymus įvykdė pagal pareiškėjo nurodytą Gavėjos mokėjimo sąskaitos numerį.

Pagrindo teigti, kad bankas neįvykdė Ginčijamų mokėjimų ir (ar) juos įvykdė netinkamai, nenustatyta. Kreipdamasis į Lietuvos banką dėl šalių ginčo nagrinėjimo, pareiškėjas tokio pobūdžio pretenzijų bankui nereiškė. Byloje turimi pareiškėjo ir Gavėjos finansų įstaigos paaiškinimai leidžia daryti išvadą, kad Ginčijami mokėjimai buvo įvykdyti tinkamai, nes kitaip pareiškėjas nebūtų galėjęs Ginčijamų mokėjimų sumų ir (ar) jų lėšomis įgyto kriptoturto perduoti TW platformai, kuri nebuvo tiesioginė Ginčijamų mokėjimų sumų gavėja. Pretenzijų dėl Gavėjos paslaugų pareiškėjas nereiškė, t. y. jis aiškiai ir nedviprasmiškai nurodė, kad sutartų paslaugų jam nesuteikė TW platforma.

Atkreiptinas dėmesys, kad pareiškėjo teikti paaiškinimai apie jo ir TW platformos santykius bei galimą šios platformos sukčiavimą buvo nenuoseklūs, prieštaringi ir keliantys pagrįstą abejonių dėl pareiškėjo nurodytų aplinkybių teisingumo.

Pirma, nors bankui ir Lietuvos bankui pareiškėjas teigė iš TW platformos negavęs sutartų paslaugų, iš pareiškėjo Lietuvos bankui pateiktos kreipimosi į pačią TW platformą kopijos matyti, kad tokio pobūdžio pretenzijų tiesiogiai TW platformai pareiškėjas nereiškė. Kreipimesi į TW platformą pareiškėjas nurodė nutraukiantis su šia platforma sutartinius santykius dėl to, kad ji nepateikė pareiškėjui savo rekvizitų, veiklos licencijos numerio ir patvirtinimo apie sutarties sudarymo faktą bei neįspėjo pareiškėjo apie galimas investavimo rizikas. Į TW platformą pareiškėjas galimai kreipėsi tik 2023 m. vasario 22 d.², t. y. praėjus vienuolikai dienų nuo pirmojo kreipimosi į banką, ir šios platformos prašė grąžinti 28 510,92 EUR³.

Antra, remiantis viešai internete prieinama informacija, pareiškėjo nurodyta TW platforma teikia kriptoturto piniginių paslaugas. Iš pareiškėjo bankui pateiktų susirašinėjimo su fiziniu asmeniu, pasiūliusi jam investuoti į kriptoturtą, kopijų matyti, kad, priešingai, nei tikino pareiškėjas, šis asmuo neteigė pareiškėjui esantis TW platformos atstovas ir TW platformą pareiškėjui įvardijo tik kaip pavyzdį, kur pareiškėjas galėtų atsidaryti asmeninę kriptoturto piniginę. Iš minėto susirašinėjimo taip pat matyti, kad pareiškėjas pats atsidarė TW platformoje kriptoturto piniginę ir pats ja aktyviai naudojosi (vykdė kriptoturto sandorius).

Įrodymų, kad TW platforma, kaip teigė pareiškėjas, būtų raginusi jį atlikti Ginčijamus ir (ar)

² Pareiškėjo kreipimesi į TW platformą nurodyta data, kuri nebūtinai sutampa su faktiniu kreipimusi į šią platformą.

³ Iš bylos duomenų matyti, kad pareiškėjas 2023 m. vasario 1–9 d. mokėjimo kortele atliko kriptoturto keitykloms „Moonpay“ ir „Mercuryo“ aštuonis mokėjimus (iš viso 15 475,37 EUR), o vėliau prašė banko šių mokėjimų atžvilgiu inicijuoti tarptautinės kortelių organizacijos lėšų grąžinimo procedūrą, teigdamas, kad negavo sutartų paslaugų iš TW platformos. Kreipdamasis į Lietuvos banką dėl šalių ginčo nagrinėjimo, reikalavimo grąžinti mokėjimo kortele atliktų mokėjimų sumas pareiškėjas bankui nereiškė. Bendra Gavėjai bei kriptoturto keitykloms „Moonpay“ ir „Mercuryo“ atliktų mokėjimų suma yra 520,45 EUR didesnė negu pareiškėjo tiesiogiai TW platformos paprašyta grąžinti suma.

kitus mokėjimus, siūliusi investuoti į naftos ir valiutų prekybą ir (ar) žadėjusi jam už tai pelnus, pareiškėjas nei bankui, nei Lietuvos bankui nepateikė.

Dėl Ginčijamų mokėjimų atšaukimo pareiškėjas pirmą kartą kreipėsi į banką praėjus dviem savaitėms nuo paskutiniojo ir dviem mėnesiams nuo pirmojo Ginčijamų mokėjimų įvykdymo, t. y. praleidęs Mokėjimų įstatymo 29 straipsnio 3 dalyje ir 44 straipsnio 1 dalyje nustatytą terminą⁴, per kurį pareiškėjas, kaip mokėtojas, turėjo teisę atšaukti bankui pateiktus mokėjimo nurodymus vykdyti Ginčijamus mokėjimus. Nepaisydamas to, bankas sudarė pareiškėjui papildomą galimybę inicijuoti Ginčijamų mokėjimų atšaukimo procedūrą ir kreipėsi į Gavėjos finansų įstaigą dėl šių mokėjimų atšaukimo, tačiau jų atšaukimas, kaip nurodyta pirmiau, buvo neįmanomas dėl ne nuo banko priklausančių aplinkybių. Gavėjai ir (ar) jos finansų įstaigai neatšaukus įvykdytų Ginčijamų mokėjimų ir negrąžinus bankui jų sumų, bankas neturėjo ne tik pareigos, bet ir galimybės grąžinti šių sumų pareiškėjui.

Nenustačius aplinkybių, dėl kurių bankui galėtų kilti pareiga grąžinti pareiškėjui Ginčijamų mokėjimų sumas, pagrindo laikyti pareiškėjo reikalavimo bankui pagrįstu ir jo tenkinti nėra, todėl pareiškėjo reikalavimas yra atmestinas.

Remdamasi tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Licencijavimo skyriaus vadovė,
pavadojujanti departamento direktorių

Agnė Kazlauskienė

⁴ Mokėjimų įstatymo 29 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad mokėtojas bet kuriuo metu iki šio įstatymo 44 straipsnyje nustatyto neatšaukiamumo momento gali panaikinti sutikimą įvykdyti mokėjimo operaciją. Mokėjimų įstatymo 44 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad mokėjimo nurodymo negalima atšaukti po to, kai jį gauna mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjas, išskyrus Mokėjimų įstatymo 44 straipsnyje nustatytas išimtis.